

בעניין:

נגד

הממונה על מעונות היום (הממונה).

החלטה-עיכוב ביצוע

בפנינו בקשה לעיכוב ביצוע החלטת הממונה על מעונות היום לפעוטות (להלן: "החלטת הממונה" ו"הממונה" בהתאמה), שהוגשה במסגרת ערר על החלטת הממונה מיום 10 בנובמבר 2022, שם החליט הממונה שלא ליתן לעוררת "אישור העסקה להפעלת מעונות יום לפעוטות".

החלטת הממונה ניתנה נוכח תיק חקירה הקיים לעוררת בחשד לעבירה מיום 9 בפברואר 2022 של תקיפה סתם, קטין ע"י אחראי, לפי ס' 382(ב)מ בחוק העונשין, התשל"ז-1977.

לגבי האירוע בעטיו נפתח תיק החקירה, טוענת העוררת כי מדובר בתלונת שווא שהוגשה על-ידי עובדת שהועסקה תקופה קצרה במעון ולפי העוררת "נתגלתה כבעייתית מאוד (בלשון המעטה), ואף הודתה כי היא סובלת מבעיות נפשיות רציניות ביותר".

העוררת צירפה לערר שני דוחות פיקוח: "דוח פיקוח במעון יום" מיום 25 באוקטובר 2020, "דוח בקרה פדגוגי למעון" מיום 7 ביולי 2022.

עיקר טענותיה של העוררת הן:

1. העוררת מפעילה מעון יום זה למעלה מ-12 שנה ללא שהתקבלה תלונה כלשהי על עבודתה או על המעון. כאמור, העוררת צירפה לערר שני דוחות פיקוח מהשנתיים האחרונות.
2. מדובר בתלונת שווא אשר הוגשה על-ידי עובדת לשעבר במעון, אשר גם לא .
3. העוררת טוענת, כי רק בחודש יוני, כ-4 חודשים לאחר מועד העבירה הנטען בתלונה, פנתה המשטרה לעוררת, וכי שתפה פעולה עם המשטרה בחקירה ביום 16 ביוני 2022. נטען, כי מלבד זאת לא ננקטו פעולות חקירה כלשהן על ידי המשטרה, ובכלל זה לא התבקש התייעוד מהמצלמות המותקנות במעון. עוד נטען, כי מתחנת המשטרה נמסר כי התיק הועבר כבר לפרקליטות מחוז וכי בע"פ נמסר כי התיק הועבר לצורך סגירתו. לפי העוררת, משמעות החלטת הממונה היא - סחבת בטיפול בתיק החקירה יכול שיגרום לסגירת מסגרת שמתנהלת זה שנים רבות ללא דופי.
4. שגה הממונה שלא בחן לעומק את מהות התלונה, ולא העמיד עת התלונה "ההזויה" בלשון הערר, את חופש העיסוק של העוררת.

דיון והחלטה

המקרה מעלה סוגיות רחב רבות הנובעות מייחודו של חוק הפיקוח, המורכבויות הכרוכות ביישומו של חוק חדש ולא-סטנדרטי. כל זאת תוך כדי שינוי כללי של התייחסות המדינה למעונות היום, ומבלי שניתן מענה בחוק או בנהלים לשלל שאלות הדרושות לצורך בירור המקרים המובאים בפני הממונה או הוועדה. הוועדה תאיר רק את המעט הדרוש להחלטה לעת הזו במסגרת החלטה על עיכוב ביצוע, מבלי להעמיק.

- הממונה סמך את החלטתו בענייננו על נוהל בדיקת רישום פלילי לצורך הנפקת רישיון הפעלה למעון יום (להלן – נוהל רישום פלילי). נוהל זה נועד לסייע לממונה בהפעלת שיקול הדעת המוקנה לו בסעיף 15 לחוק הפיקוח.

ס' 15 לחוק הפיקוח מקנה לממונה סמכות רחבה מאוד וחריגה ביחס להעסקת עובדים במעונות יום; ומחייב את הממונה לאשר באופן ממשי העסקת כל עובד, ובמסגרת זאת לאשר כי לא הורשע ולא תלויים ועומדים נגדו הליכים פליליים בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין זה ראוי שיועסק במעונות יום (עוד ראו בערר מס' 61/20). תחת ההגדרה של "הליכים הפליליים" נכנסת קשת רחבה של הליכים, מתיק חקירה ועד הליך פלילי המתנהל בבימ"ש. בעוד שהרשעה בדין מניחה בפני הממונה מצג עובדתי חלוט, כתב אישום מצג מצג עובדתי שנטען לאחר חקירה ובדיקה של מערכות אכיפת החוק, תיק חקירה יציג גם תלונה בשלבי בדיקה וחקירה שונים שאיננו יכולים להבחין ביניהם. במימוש הסמכות אין ספק שיש מקום להבחין בין מקרה בו מדובר בהרשעה לעומת "הליכים פליליים" בחשד לביצוע עבירה כאמור.

כלומר, שיקול הדעת וההליכים לקבלת החלטה אשר מצופה מהממונה להפעיל ולקיים קודם לקבלת החלטה שונים כאשר בסיס להחלטה הוא הרשעה קיימת, כתב אישום או תלונה במשטרה, אלא שנוהל רישום פלילי אינו מבחין בין המקרים.

- הממונה נסמך, כך לפי סעיף 3 בהחלטתו, על חזקה לפיה ביחס לכל עבירה המופיעה בחלק א' לנוהל הרישום הפלילי, אפילו הנחשד בה לא ראוי שיועסק במעון יום, וזאת מפאת מהותה וחומרתה של העבירה. עוד עולה מסעיף 3 בהחלטת הממונה, כי על המבקש את ההעסקה, גם אם הוא רק חשוד בשלבים מוקדמים של חקירה, מוטל הנטל להפריך את החזקה כאמור. העברת הנטל אל המבקש את ההעסקה אינה תוצאה פשוטה, וברי כי אין למבקש גישה לחומרי החקירה המתנהלת כנגדו. במקרה זה מדובר במפעילות מעון, אך ברוב המקרים מדובר במבקשות בעלות יכולת כלכלית זעומה ממש שספק אם יש לאל ידן לפנות לליווי משפטי.

- ממועד האירוע שנחשד כעבירה ועד להחלטת הממונה עברו כ-8 חודשים. עם זאת, לא הוצג ע"י הממונה פירוט או מידע אודות האירוע עצמו. ברור לוועדה שקיימים קשיים בהעברת מידע מהמשטרה לממונה. זהו מצב נתון בפני הוועדה וגם בפני הממונה, אך לא ניתן להתעלם ממנו בשיקולי ההחלטה.

- בשולי הדברים יוער, כי המקרה שלפנינו מדגים את הקושי שבהסדר הקיים. שכן טענות העוררת דווקא מעלות שאלות בקשר עם בחירת אנשי הצוות במעון, במובנים שהרישום הפלילי אינו מצביע עליהם.

לסיכום, על הממונה מוטל תפקיד מורכב ועדין הנדרש לייצר מערך הגנה נטול סיכונים עד כמה שניתן סביב פעוטות שיכולת הדיבור והתנועה שלהם עדיין לא הבשילו, תוך פגיעה מינימלית בחופש העיסוק של המבקשים לעסוק במעונות היום. יצוין, כי הוועדה ערה לכך שמשרד החינוך שקיבל לידיו רק לאחרונה את האחריות למעונות היום עושה עבודה רבה כדי לשכלל את מערך בחינת העסקתם של עובדים לפי ס' 15 לחוק כשברקע קשיים אובייקטיביים, אלא שהדרך עוד לא הסתיימה.

נוכח כל אלה, ובפרט נוכח העובדה שהחלטת הממונה לא התייחסה לטענות המסוימות שהועלו בעניינה של המבקשת, הוועדה מורה על עיכוב ביצוע החלטה.

לא נעלם מעיני הוועדה כי מדובר בחשד לעבירה המצויה בחלק א' לנוהל בדיקת הרישום הפלילי שלפי הטענה התרחשה כלפי הפעוטות השוהים במעון. הצד השני של המטבע הוא שבנסיבות המקרה התוצאה עשויה להיות סגירת המעון כולו, לאחר השקעה של שנים רבות מצד העוררת. משכך הוועדה סבורה שיש לדון בנושא בהקדם. בהתאם, הוועדה קובעת כי עיכוב הביצוע יהיה לשלושה חודשים בלבד במהלכם התיק יובא בפניה.

החלטה

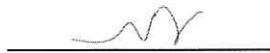
1. הוועדה קובעת עיכוב ביצוע עד ליום 28 בפברואר 2023.
2. בתשובה לערר הממונה יתייחס לכל החומר וחוות הדעת הקיימות אצלו ביחס למעון אותו מנהלת המבקשת, ויסביר האם וכיצד אלה שופכים ככלל אור על התנהלות מעון כלשהו ומה ניתן ללמוד מהם לגבי המעון המסוים והשאלה המסוימת העומדת בפני הוועדה. כמו כן יפרט הממונה את אופן הפיקוח על המעון, ואת האופן בו מועבר אליו מידע מהמשטרה לגבי תיקי חקירה.
3. התיק יובא בפני הוועדה בהקדם לאחר הגשת התשובה לערר. ככל שהתיק לא יידון בפני הוועדה עד למועד זה, עיכוב הביצוע יוארך ללא צורך בהחלטה נוספת לארבעה חודשים נוספים, עד ליום 30 ביוני 2023, או עד למתן החלטה אחרת.

על החלטה זו ניתן לערער לבית המשפט לעניינים מנהליים במועד הקבוע בחוק מיום קבלת ההחלטה.

ניתנה היום, יום ראשון י' כסלו תשפ"ג (04 דצמבר 2022), בהעדר הצדדים.

גבי דבורה מינץ
חברה

ענת חיים, עו"ד
יו"ר

אברהם שגיא-שורץ, פרופ'
חבר